

Vaatteet
vastuullisesti

 PÖRI

Tavoitteet

- Oppia, mitä tarkoitetaan vastuullisesti tuotetulla vaatteella
- Hahmottaa vastuullisuuden ekologinen ja eettinen näkökulma
- Oppia suomalaisten vaatekulutuksesta
- Tietää, minkälaisia haittavaikutuksia vaateteollisuudella on ja miten niitä voi vähentää
- Ymmärtää, mitä pikamuoti tarkoittaa ja millaisia haasteita siihen liittyy
- Oppia, mitä viherpesu tarkoittaa ja miten sen voi tunnistaa

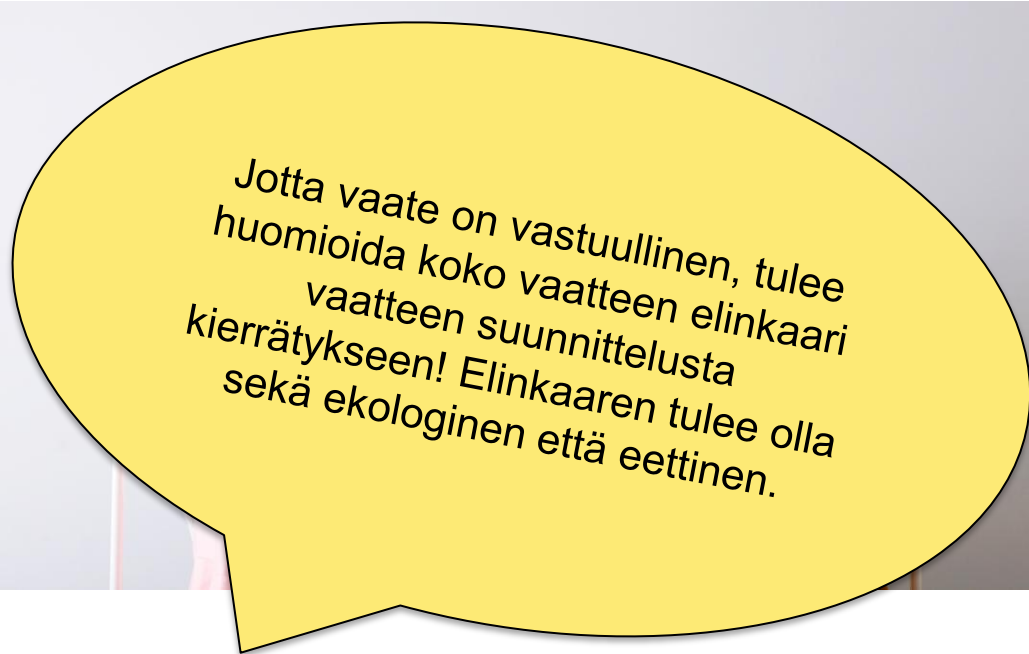
Avainsanat

- Ekologinen vaate
- Eettinen vaate
- Pikamuoti
- Ultrapikamuoti
- Kierrätys
- Viherpesu
- Digitaalinen tuotepassi

Millainen on mielestäsi vastuullinen vaate?

- Miten ja kuka sen on suunnitellut?
- Mistä se on valmistettu?
- Missä se on valmistettu?
- Kuka sen on valmistanut?
- Onko vaatetta kuljetettu?
- Mistä se on ostettu?
- Mitä vaatteeseen käyttöön liittyen kannattaa huomioida?
- Mitä vaatteelle tehdään, kun sitä ei enää käytetä?

Jotta vaate on vastuullinen, tulee huomioida koko vaatteiden elinkaari vaatteiden suunnittelusta kierrätykseen! Elinkaaren tulee olla sekä ekologinen että eettinen.

Pohdi: Mitä eroa on ekologisella ja eettisellä
vaatteella?

Ekologinen vaate

- Tuotteen koko elinkaari kuormittaa **ympäristöä** mahdollisimman vähän
- Tuotannossa käytetään mahdollisimman vähän energiaa, luonnonvaroja ja haitallisia kemikaaleja
- Vaate on laadukas ja pitkäikäinen

Eettinen vaate

- Valmistettu **ihmisten ja eläinten oikeuksia** kunnioittaen
- Työntekijöillä on turvalliset työolosuhteet ja kohtuudenmukaiset työajat
- Työntekijät saavat reilun korvauksen työstään → Reilu kauppa
- Lapsityövoima on kielletty

T-paidan matka pellolta kauppaan

- [Video](#)
- Millaisia ekologisia ja eettisiä haasteita t-paidan tuottamiseen liittyy?

Suomalaisten vaatekulutus

- Suomalaiset ostavat vuodessa keskimäärin 11 kg uusia vaatteita ja tekstiilejä
 - Rahallisesti suomalainen kuluttaa vuodessa noin 700 € vaatteisiin
- Suomessa syntyy vuosittain 90 miljoonaa kiloa tekstiilijätettä

Pohdi omaa vaatekulutustasi!

Paljonko vaatteita
olet ostanut
viimeisen vuoden
aikana?

Mistä ostat
vaatteitasi?
Miksi juuri
sieltä?

Mitä teet
vaatteillesi, kun
et enää käytä
niitä?

Mikä saa sinut
ostamaan uusia
vaatteita? Mikä
vaikuttaa
ostopäätökseesi?

Pikamuoti

- Vaateteollisuudessa koko ajan suosiotaan kasvattava haara
- Halpoja vaatteita ja uutuuksia jatkuvasti trendejä seuraten
- Usein heikkolaatuisia eli kestävät käytössä vain lyhyen aikaa
- Voidaan erottaa myös **ultrapikamuoti**
 - Vieläkin halvemmat hinnat ja entistä nopeammin uutuuksia

Miksi välttää pikamuotia?

- **Laatu on usein heikko**
 - vaatteet eivät kestä pitkään käytössä ja uusia ostetaan hyvinkin pian -> paljon tekstiilijätettä ja ympäristövaikutuksia tuotannosta
- **Tuotannossa ympäristöä ei ole huomioitu riittävästi**
 - Jätevesiä suoraan luontoon, paljon hävikkiä, ilmastopäästöjä kuljetuksesta
 - Perinteiseen vaatekauppaan verrattuna hiilijalanjälki on 11-kertainen
- **Tuotannossa mukana olevien työntekijöiden olot ovat usein huonot**
 - Lapsityövoimaa, pitkiä työpäiviä, huonot palkat

Pohdi: ultrapikamuoti ja kirpputorit

[Yle: Kirppari kielsi ultrapikamuodin – nyt asiakkaat kärehtyvät sääntöä rikkovia myyjiä](#)

Tutustu uutiseen ja pohdi kysymyksiä:

1. Miksi osa kirpputoreista on kieltänyt ultrapikamuodin?
2. Mitä ultrapikamuodin myyntiin liittyviä ongelmia kirpputorit nostavat esiin artikkelissa?
3. Miten myyntiin päätyvät ultrapikamuoti joudutaan hävittämään?
4. Millaista ratkaisua tilanteeseen eri toimijat toivovat?

Vastaukset

1. Miksi osa kirpputoreista on kieltänyt ultrapikamuodin?

Vastaus:

Tuotteista on testeissä löytynyt ihmisille, eläimille ja ympäristölle haitallisia kemikaaleja. Ultrapikamuodin ympäristöhaitat ovat kiistattomia ja tuoteturvallisuus kyseenalainen. Kirpputorit eivät halua myydä vaatteita, joista koituu harmia.

2. Mitä ultrapikamuodin myyntiin liittyviä ongelmia kirpputorit nostavat esiin artikkelissa?

Vastaus:

- Ultrapikamuodin määrä lahjoituksissa ja myynnissä on kasvanut, mutta on epäselvää miten ultrapikamuodin suhteen tulisi toimia. Ongelman ratkaiseminen on jäänyt yksittäisten yritysten vastuulle, minkä vuoksi eri kirpputoreilla on eri säännöt ultrapikamuodin myymiselle.
- Ultrapikamuodin myynnin valvonnassa on ongelmia: vaikka myynti kiellettäisiin, jotkut kiertävät sääntöä.
- Voi olla vaikeaa tietää, mikä on ultrapikamuotia. Vaatteiden lajittelussa on määriteltävä, mikä on ultrapikamuotia. Lisäksi vaatteista myös leikataan pois pesulappuja, jolloin tuotteen tunnistamiseen on käytettävä esimerkiksi Google Lens-työkalua.

Vastaukset

3. Miten myyntiin päätyvät ultrapikamuoti joudutaan hävittämään?

Vastaus:

Se joudutaan hävittämään sekajätteenä, eli vaatteet päätyvät energiapolttoon. Tämä kasvattaa jätekustannuksia.

4. Millaista ratkaisua tilanteeseen eri toimijat toivovat ja miksi?

Vastaus:

Sekä pienet että isot toimijat haluaisivat viranomaisten linjauksen ultrapikamuodista, jotta ongelma ei jäisi yksittäisten yritysten vastuulle.

Vaateteollisuuden ympäristövaikutukset

- Vaate- ja tekstiiliteollisuuden osuus maailman kasvihuonepäästöistä on noin 4-10 prosenttia
- → 70% tästä on peräisin tuotannosta
- Vuonna 2020 tekstiiliala oli kolmanneksi isoin syy vesistöjen pilaantumiseen
- Esim. Yhden EU-kansalaisen vaatteiden ja kenkien materiaalien tuottaminen vaati lähes 400 kiloa raaka-aineita, 9000 litraa vettä ja 400 neliometriä maata

Miten vähentää vaateteollisuuden haittavaikutuksia?

Uudet lainsäädännöt, esimerkiksi..

- Kaikkein halvimpien tekstiilien mainontakielto
- Ympäristömaksut halpamuotia kuljettaville lennoille
- Jatkossa Euroopan unionissa vaatealan yritykset eivät enää saa hävittää myymättömiä vaatteita ja kenkiä esimerkiksi polttamalla
- EU määrää vaatteille kestävyysääntöjä
→ vaatteiden on kestävä pidempää käyttöä, minkä lisäksi vaatteet tulisi voida kierrättää ja korjata
- EU:n tekstiilisäädöksen mukaan myytävillä vaatteilla on tulevaisuudessa oltava **digitaalinen tuotepassi**, joka kertoo kuluttajalle esimerkiksi tuotteen raaka-aineiden alkuperästä, tuotteen hiilijalanjäljestä ja kierrätyksestä

Viherpesu

= harhaanjohtavaa markkinointia, jossa tuote esitetään ympäristöystävällisempänä kuin se oikeasti on

- Tulkinnanvaraisia ilmaisuja ("ekologinen" tai "vastuullinen") käytetään ilman perusteluja
- Ympäristömerkkejä, jotka eivät ole virallisia
- Korostetaan yhtä ympäristöystävällistä tekoa, vaikka yrityksen muu toiminta olisikin päinvastaista

Vinkkejä vastuullisempiin vaatevalintoihin

Suosi

- Korjaamista
- Käytettyä: osta kirpputorilta tai lainaa kaverilta
- Laadukkuutta
- Kotimaisuutta
- Itsetehtyä
- Kierrätysmateriaaleja
- Kauppoja, jotka kertovat avoimesti toimintatavoistaan

Vältä

- Heräteostoksia
- Somen houkutuksia
- Pikamuotia
- Heikkolaatuisuutta ja lyhytikäisyyttä
- Ylenpalttista nettishoppailua
- Kauppoja, joiden toiminta ei ole läpinäkyvää eikä tuotantoa pysty jäljittämään

Vaatteiden kierrätys

- Ehjä, hyväkuntoinen vaate
 - Kirpputorille
 - Kaverille tai sisarukselle
 - Hyväntekeväisyyteen
- Rikkinäinen, loppuunkulunut vaate
 - [Poistotekstiilikeräykseen](#)
- Märkä, likainen vaate
 - Sekajätteeseen
- Porin seudun kierrätyspisteitä löydät täältä: <https://www.kierratys.info/>

Yhteenveto

- Vaatteen vastuullisuus kattaa koko vaatteen elinkaaren suunnittelusta käytöstä poistamiseen
- Vaateteollisuudella on merkittäviä ympäristöhaittoja
 - Suosi vastuullisesti tuotettuja, pitkäikäisiä ja kierrätyskelpoisia vaatteita
 - Uusilla lainsäädännöillä voidaan ohjata vaatteiden tuotantoa ja kulutusta kestävämpään suuntaan

